

HONVÉD.

Megjelenik e' lap vasárnapot kivéve minden este, féliven. Tartalmát teszik a' főhadvezérség hivatalos közleményei, irányczikkek, bel- és külföldi hírek.
Hirdetmények a' szokott díjért vétetnek fel.

HIVATALOS ROVAT.

Az aranyosszéki hadparancsnokságtól.

Felhívás. Az erdélyi főhadvezérség idei mart. hó 23-áról kelt parancsa nyomán, hat hártárvéd zászlóalj felállítását rendeli. Az alakítással Gál Sándor ezredes ur, mint székely főhadparancsnok van megbizva, ki e' székben is az ujonczok öszszeírását rögtönözteti.

Felhivatnak a' fennebbi székben lakozó nyugdijas és még szolgálatra alkalmas, 's minden re-actio büneitől gyanusíthatlan, — ugy szintén minden eddigi, nem különben a' jelenben nemzetör-ségnél szolgált, 's az itt öszszeírandó zászlóaljba magokat béSOROZTATNI kívánó tiszt urak, előbbieK nyugalmazásokróli bizonyítványaikat, utóbbiak pedig az eddigi szolgálatojokróli hiteles írományaikat az e' székbeli hadparancsnokságnál Bágyonba folyó hó 25-kéig annál is inkább személyesen bemutatni, — minthogy ezen idő lefolyta után, az itt felvett névszerinti kimutatás, a' béosztás és megerősítés végett, innen a' székely főhadparancsnoksághoz lesz terjesztendő.

A' kinevezetteknek díjul a' rendes katonai díj adatik.

Ezen feljül ugyan a' főhadparancsnokság 40 egyént a' tüzéri karhoz kíván béSOROZTATNI, kikezen székből a' nevezett karhoz béiratni kívánják magokat, jelentsék személyeiket a' fenn irt ideig jelen székbeli hadparancsnokságnál.

Bágyon, apr. 17. 1849.

Bors Károly, százados
hadparancsnok.

Nem hivatalos rész. Országgyűlés.

Előleges közlés a' nemzetgyűlés apr. 14-ki üléséről.

1849-ik év apr. 14-ke örök emlékü marad Magyarország történetében. A' nemzet képviselői szokott tanácskozási teremőkben egybegyűltenek, hogy nagyszerű feladatuk egyik főkérdését meg-

oldják; 's hogy Magyarország és ennek élén állott Habsburg-lotharingiai uralkodóház sorsa felett rendelkezzenek. És hogy a' hozandó határozatok annál nagyobb nyilvánossággal és ünnepélyességgel történjenek, az ülés a' reformátusok nagy templomában tartatott meg, több ezernyi nép jelenlétében.

Kossuth Lajos, a' honvédelmi bizottmány elnöke vitéz hadsergünk nyert csatáiról és győzelmes előhaladásáról tevén jelentést, kiemelé azon körülményt, miszerint itt az idő, hogy Magyarország három százados bilincseit lerázva, az európai status család körében méltó helyét elfoglalja, és jöjjön tisztába azon dynastiával, mely e' nagy-lelkű és hűségében rendületlen nemzet szeretetét és hűségét, örökös hitszegésével, kifogyhatlan árulásával könnyelműleg örökre eljátszotta. — És hogy a' nemzetgyűlés e' tekintetben határozzon, ezt kívánja tőle a' nemzet, mely szabadságharcunk terheit hiven és hazafui készséggel hordozza; ezt igényli tőle a' vitéz hadsereg, mely hazánk megmentéséért életét feláldozá; ezt sürgetik a' körülmények, miszerint a' tartatni czélzott európai congressusban rólunk nélkülünk ne határozzanak; szóval erre hívja fel a' képviselőházat a' haza, a' világ és az isten, a' miért is a' kormányelnök ur következő határozatokra szólítá fel a' képviselőházat:

Indítványok:

Mondassék ki a' nemzetnevében határozatilag:

1. Magyarország a' vele törvényesen egyesült Erdélylyel, és hozzá tartozó minden országokkal, részekkel és tartományokkal egyetemben szabad önálló és független európai statusnak nyilvánittatik; 's ezen egész status területi egysége feloszthatlannak, 's épsége sérthetlennék kijelentetik.

2. A' Habsburg-lotharingiai ház a' magyar nemzet elleni árulása, hitszegése és fegyverfogása által, nem különben azon merény által, miszerint az ország területi épségének eldarabolását, Erdélynek és Horváthországnak Magyarországtól elszakítását és az ország önálló státus-életének eltörlését fegyveres erőszakkal megkísérteni, 's e' végett idegen

hatalom fegyveres erejét is a' nemzet legyilkolására használni nem iszonyodott: saját kezeivel szaggatván szét, úgy a' *pragmatica sanctio*t, mint általában azon kapcsolatot, mely két oldalú kötések alapján kötötte 's Magyarország és tartományai között fevállott: ezen hitszegő Habsburg-lotharingiai ház, Magyarország, a' vele egyesült Erdély, és hozzá tartozó minden országok és tartományok feletti uralkodásból ezennel a' nemzet nevében örökre kizáratik, kirekesztetik, és az ország területéről és minden polgárjogok élvezetéből számkivettetik.

A' mint hogy ezennel trónvesztettnek, kirekesztettnek, és száműzöttnek a' nemzet nevében nyilvánítottatik.

3. Midőn a' magyar nemzet elidegeníthetlen természetes jogánál fogva az európai status családba önálló 's független szabad statuskint belép, egyszersmind kinyilatkoztatja, hogy minden más statusok irányában, ha saját jogai nem sértetnek, békét és barátságot tartani 's különösen azon népekkel, melyek ez előtt velünk egy fejedelem alatt állottak, valamint a' szomszéd török birodalmi és olasz tartományokkal jó szomszedságot alapítani 's folytatni, és a' kölcsönös érdekek alapján barátságos kötésekkel szövetkezni elhatározott akarata.

4. Az ország jövőndő kormány rendszerét minden részleteiben, a' nemzetgyűlés fogja megállapítani; addig pedig míg ez a' fentebbi alapelvek nyomán megállapíttatnék, az országot egész egyetemes kiterjedésében, egy kormányzó elnök fogja a' maga mellé veendő miniszterekkel, úgy saját magának, mint az általa nevezendő minisztereknek személyes felelősségek és számadási kötelezettségek mellett kormányozni.

5. Ezen határozatokban foglalt elveknek nyilatkozványba foglalása 's fogalmazása 3 tagból választmányra bizatik.

A' nemzet képviselői egyes akarattal és közmegegyezéssel magokévé tévék Kossuth Lajos kormányelnök ur indítványait, 's a' több ezerre menő nép roppant lelkesedéssel visszhangozá a' nemzet képviselőinek szentesítő szövegét. Öröm könnyük ragyogának a' nép ezrei szemeiben és nincs kétség benne, hogy a' nemzet millióinak helyeslő menydörgése hirül adja Európának 's a' világnak, miszerint a' képviselőház mai nevezetes határozataiban az emberek és nemzetek sorsát bölcsen intéző isten akarata nyilatkozott. A' nemzet millióinak e' menydörgő szövege, nemzeti feltámadásunk bölcső éneke, 's a' száműzött hitszegő uralkodó háznak hattyudala leend.

Kossuth Lajos képviselő negyedik indítványára a' ház egy szívvel és lélekkel kinyilatkoztató, miszerint osztatlan bizodalma Kossuth Lajos eddigi kormányelnök ur rendületlen ha-

zafuságában központosul, miért őt kormányzó elnöknek megválasztja és felelős ministerium alakítására utasítja. A' hozott határozatokban foglalt elveknek nyilatkozványba foglalása pedig Kossuth L., Szacsvey Imre és Gorove István képviselő urakra bizatott.

Előleges közlés a' felsőház april 14. üléséről.

A' felsőház t. elnöke b. Perényi Zs. mellözhetlen kötelességének tartá azon lenni, hogy a' képviselőház mai ülésében hozott nagyszerű határozatok a' felsőháznak azonnal tudomására jussanak, mi végett a' képviselőház elnökétől az indítványokat 's a' határozatokat megkapván, azokat, ámbár még hitelesítve niacsenek, a' felsőház elébe terjesztné. És a' felsőház, követve a' nemzet képviselőinek példáját, minden további vitakozás nélkül ünnepélyes felállással 's egyhangu közmegegyezéssel magáévá tette a' határozatokat 's Magyarország függetlenségének megállapításához 's a' hitszegő dynastiának örökös száműzetéséhez, hazafui rendületlen elhatározottsággal, segéd kezeket nyujtani sietett! A' függetlenségi nyilatkozvány formulázásával megbízott választmányhoz a' felsőház Horváth Mihály csanádi püspököt és Hunkár Antal veszprémi főispánt küldé ki, — 's Kossuth Lajosnak kormányzó elnökké megválasztását köztetszéssel fogadta. (Közlöny.)

Köztársasági czikkek.

II.

Boldogságra teremté isten az embert, így szól a' szent könyv. Boldogságért küzd, fárad a' munka embere. Boldogság a' cél, mely felé a' kebel vágyai nyuloak, mely általános közös ohajtása minden embernek.

A' föld elég gazdag vágyainkat, szükségünket kielégíteni; kifogyhatatlan áldásforrásokkal látta el azt számunkra a' gondviselés: boldogok is lehetnénk.

'S hogy mégis ritka a' boldog ember; hogy mégis boldogtalanság ütött tanyát már az első testvérpár között is a' földön: ennek nem más, mint magok az emberek az okai.

Mindég voltak 's vannak Kain indulatu emberek.

Ilyenek ellen szövetkeztek az emberek össze gyülekezetekben, társulatokban, még olyan korban, midőn a' népesség mián elég tágas lett volna a' föld egymástól meszsze távol, különkülön is ellakhatni.

Gyülekezetek, társulatok alakultak, melyekben a' leggyengébbek, öszszeállva, egymást segítve — mint vércse ellen a' seregélyek — egyesek önkénye ellen biztosítva legyenek. Az ilyen társulatok aztán időről időre mind nagyobb nagyobb

számban 's terjedelemben származtak el széles e' világon.

Ez eredete a' polgári társaságoknak, az állodalmaknak, országoknak.

Egy országban sok minden, komoly figyelmet érdemlő, nevezetes dolgok vannak; de legnevezetesebb az, hogy: ki hozza a' törvényeket, és kinek a' kezében van letéve a' törvényeket végrehajtó hatalom.

Törvényhozás és végrehajtás, vagy is a' kormány, a' főhatalom, ezek a' kulfők, honnét milliók boldogsága vagy boldogtalansága foly. Miként van a' főhatalom, a' kormány elrendezve a' különböző státuakban, ezt nevezik igazgatás-formának, kormány-formának. 'S e' tekintetben véghetetlenül nagy a' különbség polgári társaság és polgári társaság közt.

Vannak olyanok, melyekben egy ember minden, a' törvényhozó is, a' végrehajtó is. Egy ember parancsol: a' többiek engedelmeskednek. Egy az ur: a' többi szolgacsoport. Mint birkáit nyirhatja, nyuzhatja kénye, kedve szerint alattvalóit az ily határtalan hatalmu zsarnok. — Természetes, hogy egy ilyen országban boldogságról, népjólletről, igazság uralkodásáról szó se lehet. Ilyen ország például Muszkaország, ilyenné akará tenni édes hazánkat is a' ránk nézve — hála istennek — már csak néhai, a' honunkból örökre száműzött habsburg-lotharingi ház. Vannak továbbá:

Oly országok, melyekben egy embernek a' kezében van ugyan a' főhatalom, de korlátozva van; még pedig a' nemzet egy része, egy kiváltságos osztály a' nemesség által (aristocrazia által), vagy az összes nemzet által, melyeknek is kezökben van a' törvényhozás, melynek végzései szerint kell (kellene) történnie az igazgatásnak, a' kormányzásnak, a' milyen kormányforma volt nálunk is.

E' két formáját az ország kormányzásnak nevezik görög latinos szóval monarchiának, egyeduralkodásnak (egyedül uralkodásnak) magát az uralkodót egyeduralkodónak, monarchának. De van végre:

Oly kormány forma, mely szerint a' kormány, a' főhatalom, a' felség! a' népnel van, mint az ötlet megis illeti, melyben a' mindenható népkormányozza önmagát, mint egy férfit. Mindent ő maga tesz a' mit maga megtehet, a' mit pedig nem tehet, maga által választottakra bizza azt, kiket szeret, kikben megbizik, de a' kiket csak ideigleneseknek ismer el, mig t. i. bennök nem csalatkozik, mig becsületeseknek maradnak 's hivatalaiknak megfelelnek, mely kormányformát nevezük köztársaságnak, republicanak, melyről azt mondja egy költőnk:

„Ez a' köztársaság oly becses portéka

Melynél nincs istennek dicsőbb ajándéka.“

De beszéljünk a' monarchiáról és republicáról többet egy közelebbi számban. I.

Figyelmeztetés. A' Honvéd 88- és 94-ik száma alatt, az éhség borzasztó következményei kikerülhetésére intézett czélszerű vélemények és intézkedések folytán alkalmat veszek az illetők figyelmébe ajánlani: miszerint a' hatóságok előjáróságainak különösen ajánlandó lenne a' pityóka természetnek minél nagyobb szerűleg 's talán még álladalmi költségen leendő elintézése, mert e' tápszer az, minek ültetésével még nem volnánk elkésve, és a' mely kevés munkával, kétséges időjárás mellett is reménnyel kecsegtethet, 's mely több oldalú használata által a' gabonanevet, minden más termények felett, legalkalmasabban pótolhatja. F. F.

Kis-petrii ev. ref. lelkész Szentgyörgyi György maga és hallgatói részéről, a' n. enyedi és járai menekültek számára a' következő adományokat küldötte kezemhez, pénzü: 7 rf. ezüstben; férfi ing 13 d., női ing 7 d., lábravaló 5 d., nyakendő 1 d., párnahaj 1 d. Ezen kívül golyók öntetésére 2 on tálat.

Mely adományokat, az illetők közötti kiosztás végett, városi főbíró Groisz Gusztáv urnak átadtam. Kolozsvártt apr. 17. 1849.

Herepei Gergely.

M. vásárhelyi városi levéltárnok Hincz Lőrincz, a' haza szükségére évi fizetése két havi illetményét, összesen 23 frt 20 krt pengőben az országos kormánybiztossághoz beküldött.

Sós Gábor Debreczenben az enyediek részére adott 5 fr. 's a' pénzügyministerség által leküldetett.

A' sztánai magyar polgárok 3 legszegényebb enyedi család számára 18 rf. 5. kr. kat váltóban küldöttek bé alulirtoz, melyek a' rendelés szerint ki is osztattak.

Ugyan csak alolirtoz még régebben t. Ketheli Juliánna, Rác Ádámné feles buzát és törökbuzát küldött volt, mely az enyedi menekvők kenyérbeli szükségeinek pótlására fordított. Kolozsvártt, apr. 18-án 1849. Nagy Ferencz, tanár.

Vegyes hírek.

— Radeckzy és a' szabadságért vivó olaszok közt ismét foly a' háboru. Bécsi lapok Radeckzynek egy nagyszerű győzelméről szólnak, de olyanról, melyben maga Radeckzy bevall részéről 2 — 3 ezer ember vesztéséget.

— Károly Albert, a' sardiniai király, ki a'

lombard-velencziakkal harczolt Austria ellen, mint bécsi lapok hinni szeretik, Radeczkynek ama győzelme következtében, a' trónról lemondott.

— A' dolog azonban minden hihetőséggel úgy áll, miszerint az olasz nép, mely ez idő szerint Alpesektől a' máltai csatornáig fölkelte jogai kivívására, nem oly okatlan, hogy midőn népszabadságért küzd, egy koronás fő vezérlete alatt 's utoljára is ennek érdekében ontsa drága vérének 's szép szerével tudott Albert királyon.

— A' frankfurti német nemzetgyűlés mártius 28-kán tartott ülésében szavazat többséggel IV. Fridrik Vilmos porosz királyt választotta német örökös császárrá. A' választás után rögtön 24 tagu küldöttség indult Berlinbe hírül vinni a' választás eredményét. Nevezte neked osztrák császár.

— Bécsi lapok most már azzal vigasztalják Szepejőket, hogy a' porosz király Austria beleegyezése nélkül nem fogja a' német császári koronát elfogadni. Jobb is lenne: talán míg együtt osztozónak eszére tér a' német nemzet 's a' koncz utoljára egyiköké és senkié sem lesz. Adja Isten!

— A' prágai „Slovanska Lipa“ című társulat kérelmet adott a' császárhoz, hogy a' jelenlegi osztrák ministeriumot bocsássa el; ezen ministerium minden eddigi rendeleteit vonja vissza; úgy színtén a' mart. 4-ki octroyált alkotmányt is és helyébe a' kremzieri országgyűlés által készített alkotmányt adja ki. Most kérnek a' jámborok; később, ha eszök lesz, követelni és venni fognak.

— A' Közlöny egy angol lap után azt írja, miszerint az osztrák cabinet Angol- és Frankhont európai congressus tartására hívta fel.

— A' péterváradra várba, míg Debreczentől 's hadseregeinktől el volt zárva, egymást érték Windischgrätz proclamatioi, melyek épen Debreczenből szólottak 's azt hirdették, hogy az országgyűlés szétveretett 's egész Magyarország meghódolt. Épen úgy mint Szebenben gyártott hazugságokkal kísértették a' székelyeket elcsábítani. Ilyen politika csak a' habsburg-lotharingiai dicső császári háztól telik ki.

— A' török követ Bécsből haza utazott Konstanziánápolyba. Ez a' diplomáciában ennyit jelent: gaz ember vagy; itt hagyom a' házat, majd igazitunk másutt.

— — —

(3) A' nagy-enyedi gyilkolás alkalmával, Zsigmond Elek nevű fiam eltévedett, ki is élet idejére nézve 8. éves, szőke piros, köpczös, széles mejjű, nagy kiderült homloku, nagy kék szemű, korához képest nagyon komor, midőn valakivel beszél merően szembe néz; ki az irt gyermek hollétéről valamit tudna, vagy valahol reá ismerne, sziveskedjék közölni a „Honvéd“ szerkesztőségével.

(2)

(1) Országos teljes hatalmu Biztos Csány László úr, rendetete, következtében a' kolozsvári katonai kórházi elemezés ár-lejtés mellett lévén kiadandó: a' vállalkozók a' város házában tartandó árlejtésre folyó hó. 26-án d. e. 9 órakor ezennel meg hivatnak. A' mártius havi szükséglet számbavételén találtatott következőleg:—27592 darab zsemle 3 l. 483 kenyér 26 l.—3890 dtto 16 latos. 2742 font marha hús, 968 borjú hús 828 f. muntliszt. 1523. f. zsemle liszt. 584. f; olvasztott vaj. 579 f. riskása. 579 f, zsemlekása. 565. f. árpakása. 460 f. paszuly, 186. f. borso, 414. f. aszalt szilva, 55 f. köménymag, 84 f. veres hagyma, 235 f. levesbe való zöldség, 1462 darab tojás, 415 font só, 107 f. köleskása, 480 kupa ó bor, 13 k. ser, 75 k. tej, 77 k. pálnka ápolók számára 95 k. eczet. A' fenirt mennyiség havi szükségnek vétetvén, az árlejtés is a' fennebbi mennyiségre fog tartatni; az árlejtők bánatpénzt tenni kötelesek, mely a' vállalkozóknak kötelezmény 's a' törvényes biztosítékok beadása, az árlejtőknek pedig az árlejtés bevégeztével lesz viszszaadandó.

Berzenczei Antal,
alezredes térparancsnok.

CROMWELL, angol Hunter mén 6 éves pej 16 markos hágni fog e' tavaszon itten. Kolozsvártt—egy kanczát 15 p. forintokért Kik vele hágatni kívánnak, kanczáikat jelentsék bé az óvárba a Horváth házba a tulajdonosnál.

(1)

HIRDETMENY

(1) A' kolozsvári elelmi főbiztosság részéről közhírré tétetik: hogy közelebről az Alsó-Gyurkuczai és Szamosi oláhoktól, a' b. Hunyadi czirkáló csapatok által lefoglaltattak: tehén-3,—nagyjuh —74, bárány —12, borjú—3, kecske—42,—összesen 134. darab. Továbbá M. királyfalváról is egy hibás lábú pej kancza, mellyet még az oláh tribunok felejtettek ott, ide Kolozsvárra be- küldetvén, elelmi gazdakezelő Csulak Dánfel útján, maga rendjén, megláthatók; a' lehető tulajdonosok arra utasítatnak hogy követeléseiket az e' végre kinevezett bizotmányhoz adják bé, mert azontul a' marhák közárverés utján elfognak adatni.

(3)

VENDEGFOGADÓ BÉRBE KIADÁSA.

(1) Kolozsvártt a' Biázini család Nagy-vendégfadoja kávéházzal 's minden hózzá tartozandóival folyó év szent. Mihály napjától 6. égmásután következő évekre haszonbérbe fog adatni, a' kivenni szándékozók folyó év junius 4-ikén tartandó árverésre jelenjenek meg 400 pf bánat betételi pénzel. Kolozsvártt apr 18-kán. 1849.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

A' „Honvéd“ félévi díja 6 frt. egy havi 1 frt. 10 kr. p. Egyes példányok ára 6 kr. váltóban. Előfizethetői Kolozsvártt a' szerkesztő szállásán (b. királyutca 21 szám) vagy a' kiadó hivatalban (b. farkasutca 52 szám) Vidéken a' Kolozsvári Híradó volt előfizetésgyűjtőinél és azon postahivataloknál, honnan a' pénz és megrendelés elszállítása biztosan történhetik.

Szerkesztő és saját betűvel nyomatja Ocsvai Ferencz.